

การเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
พิษณุโลก อุตรดิตถ์

A COMPARISON OF INNOVATIVE LEADERSHIP COMPONENTS
IN BUDDHACHINNARAJ CONSORTIUM OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE
PHITSANULOK-UTTARADIT

เพ็ญพิชชา ขำเขียว¹ และณิรดา เวชญาณลักข์²

Penpidcha Khamkiaw¹ and Nirada Wechayaluck²

^{1,2} ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

^{1,2} Master of Education, Educational Administration, Pibulsongkram Rajabhat University

E-mail: Penpidcha.k@psru.ac.th

Received: June 6, 2022

Revised: December 22, 2022

Accepted: December 23, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครู จำนวน 138 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน นำมาสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นรวมทั้งสิ้น 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.45$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง และ 2) การเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพุทธชินราช

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the innovative leadership components of educational administrators, and 2) compare the innovative leadership components of educational administrators in Buddhachinnaraj consortium of School Administrators under the Secondary Education Service Area Office Phitsanulok-Uttaradit. The sample group consisted of 17 educational administrators and 138 teachers, selected using stratified random sampling with the Krejcie & Morgan's table. A total of 155 individuals were included. The research instrument was a questionnaire with approximately 5 levels of measurement. The statistical analysis employed included percentages, means, standard deviations, and one-way analysis of variance.

The research results were found that: 1) The study of innovative leadership components of educational administrators in Buddhachinnaraj consortium of School Administrators under the Secondary Education Service Area Office Phitsanulok-Uttaradit is overall at a high level ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.45$). When considering each aspect, the highest average score was found in the aspect of promoting creativity and innovation, while the lowest average score was found in the aspect of having a visionary change. And 2) comparing the innovative leadership components of educational administrators classified according to the size of the educational institutions, it was found that there were no significant differences, both overall and in each aspect.

Keywords

Innovative Leadership, School Administrators, Buddhachinnaraj Consortium

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ สถานศึกษาต่างเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลก ก่อให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้น รวมถึงประเทศไทยที่ต้องเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงโดยการพัฒนาคณาจารย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า การจัดการศึกษาจึงควรมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพบริบทรอบด้านที่เปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดใหม่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (Office of the National Education Commission, 2010) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) ในหมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตราที่ 64 มีเนื้อความว่ารัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต มีการให้แรงจูงใจ และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และมาตรา 66

ที่กล่าวว่า ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้

การเปลี่ยนแปลงในความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อครูผู้สอน โดยให้ครูผู้สอนมีบทบาทในการดำเนินการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้ กล่าวคิดแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ และนำแนวคิดเดิมมาต่อยอด เพื่อหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการนำนวัตกรรมเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา (Chaemchoy, 2017) นวัตกรรมจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปลี่ยนแปลงวิธีการคิดและขาดทักษะความรู้ ความสามารถที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์และนำไปสู่ความคิดเชิงนวัตกรรมได้

สถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราชเป็นสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วยสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ บริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ทั้งจำนวนนักเรียนที่เข้ารับการศึกษานในแต่ละปีการศึกษา บางสถานศึกษามีสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุม ส่งผลให้สามารถค้นคว้าข้อมูลเพื่อเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ทุกเวลา การส่งผลงานของนักเรียนในการแข่งขันทักษะต่าง ๆ รวมถึงผลงานของบุคลากร

ด้วยบริบทเหล่านี้สิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษาและนำทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ตลอดจนส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เข้าถึงการนำเอาเทคโนโลยี นวัตกรรมไปใช้ให้มีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อนักเรียน โดยการนำทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้กับสถานศึกษาในแต่ละแห่ง จึงสนใจที่จะศึกษาและมุ่งหวังให้ได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช มีองค์ประกอบใดบ้าง
2. ในการเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช
2. เพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 260 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน และครู จำนวน 243 คน สถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนพุทธชินราชพิทยาลั โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคเหนือ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย โรงเรียนดอนทองวิทยา และโรงเรียนวังน้ำคู้ศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 155 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Srisa-ard, 2017) และกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยเลือกผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน แบบเจาะจง และครู จำนวน 138 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกนนำมาสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Srisa-ard, 2017)

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

สังเคราะห์องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์ในการสังเคราะห์ที่ระดับความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เลือกข้อคำถามที่มี IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยผลการวิเคราะห์มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้แก่ โรงเรียนในสหวิทยาเขตวังจันทน์ นำผลมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจาก โรงเรียนในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู รวมจำนวน 155 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-Test)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช ในภาพรวม

ด้าน	องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	n=155		ระดับ	ลำดับ
		$\bar{X}$	SD		
1.	การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.44	.45	มาก	1
2.	การเป็นผู้ฟังที่ดี	4.39	.53	มาก	2
3.	การถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติ	4.19	.52	มาก	4
4.	การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.16	.50	มาก	6
5.	การสร้างบรรยากาศองค์การแห่งการเรียนรู้	4.31	.53	มาก	3
6.	การมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม	4.19	.55	มาก	5
ค่าเฉลี่ยรวม		4.28	.45	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = .45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.44$, $SD = .45$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.16$, $SD = .50$) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความเป็นอิสระด้านความคิดในการทำงาน สร้างผลงานในด้านนวัตกรรมได้อย่างมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรในการสร้างสรรค์นวัตกรรม อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรอย่างเต็มใจอยู่ใน

ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาสอบถามความคิดเห็น และรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งนำข้อผิดพลาดไปปรับปรุงและแก้ไข อยู่ในระดับมาก

3. ด้านการถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 ผู้บริหารสถานศึกษานำแนวทางการเรียนรู้ที่ลงมือปฏิบัติไปถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรเพื่อสร้างผลงานในด้านนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อผิดพลาดไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผลงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง สร้างมิติใหม่ที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

5. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อยู่ในระดับมาก

6. ด้านการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษา ส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรมีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมที่พัฒนาร่วมกัน อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช

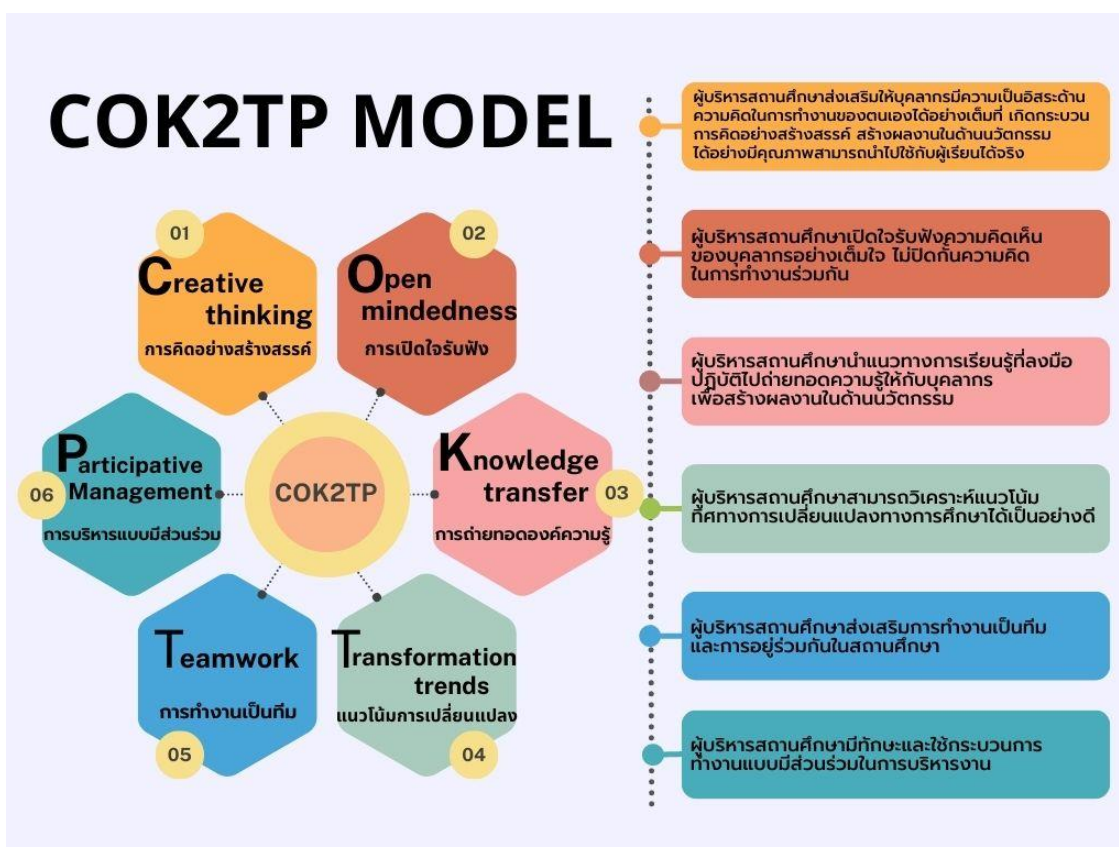
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวม

ข้อ	องค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดเล็ก (n=18)		ขนาดกลาง (n=80)		ขนาดใหญ่ (n=57)		F	Sig.
		$\bar{X}_1$	SD	$\bar{X}_2$	SD	$\bar{X}_3$	SD		
1.	การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.49	.43	4.42	.45	4.46	.45	0.23	.791
2.	การเป็นผู้ฟังที่ดี	4.41	.41	4.35	.58	4.45	.51	0.62	.542
3.	การถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติ	4.19	.37	4.17	.56	4.22	.51	0.20	.820
4.	การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.12	.36	4.14	.53	4.20	.50	0.33	.723
5.	การสร้างบรรยากาศองค์การแห่งการเรียนรู้	4.38	.44	4.23	.59	4.39	.47	1.70	.186
6.	การมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม	4.14	.44	4.19	.60	4.21	.51	0.12	.888
	รวม	4.29	.33	4.25	.49	4.32	.43	0.45	.636

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำแนกตามสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราชเป็นโมเดล ดังนี้

ภาพที่ 1 COK2TP MODEL

โมเดลองค์ความรู้จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช ประกอบด้วย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 6 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1) C - Creative thinking การคิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีความเป็นอิสระด้านความคิดในการทำงานของตนเองได้อย่างเต็มที่ เกิดกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ สร้างผลงานในด้านนวัตกรรมได้อย่างมีคุณภาพสามารถนำไปใช้กับผู้อื่นได้จริง

2) O - Open mindedness การเปิดใจรับฟัง ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรอย่างเต็มที่ ไม่ปิดกั้นความคิดในการทำงานร่วมกัน

3) O - Knowledge transfer การถ่ายทอดองค์ความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษานำแนวทางการเรียนรู้ที่ลงมือปฏิบัติไปถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรเพื่อสร้างผลงานในด้านนวัตกรรม

4) T - Transformation trends แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

5) T - Teamwork การทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการอยู่ร่วมกันในสถานศึกษา

6) P - Participative Management การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการสรุปผลนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ตอนที่ 1 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

1. ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีความเป็นอิสระด้านความคิดในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและส่งเสริมให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hanafee (2019) พบว่า ผู้นำจะต้องส่งเสริมให้ครูได้คิดค้นนวัตกรรม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้คิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม บุคลากรทุกคนจะต้องตื่นตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

2. ด้านการเป็นผู้ฟังที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร ไม่ปิดกั้นความคิด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นตามความสามารถด้วยความยินดี พร้อมรับฟังปัญหาและข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงให้งานมีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rochvatanaboon (2010) พบว่า ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้กำหนดทิศทางขององค์กร ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำในลักษณะต่าง ๆ รับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน และสามารถสร้างบรรยากาศนวัตกรรม โดยให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่น สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้อย่างอิสระ

3. ด้านการถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความอยากรู้ อยากรลองในการสร้างนวัตกรรม เกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยี นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม นำแนวทางการเรียนรู้ที่ลงมือปฏิบัติ ไปถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรให้มีผลงานในด้านนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonyanit (2020) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลง ทันท่วงทีเหตุการณ์ปัจจุบันและมองถึงอนาคต มีมุมมองความคิดที่จะพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มีเป้าหมายในการบริหารงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Praphanphat (2017) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดวิสัยทัศน์สร้างแรงจูงใจสูงด้วยความเชื่อส่วนบุคคล มีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุ

เป้าหมายของโรงเรียน การให้ความสำคัญกับค่านิยม อุดมการณ์ของโรงเรียนจากการมีส่วนร่วม มุ่งเน้นสู่นวัตกรรมใหม่ ๆ มองเห็นภาพในอนาคตที่ดีกว่า

5. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์การแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจการทำงานของ กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร ให้ความสำคัญกับ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้บุคลากร ไม่เคร่งเครียด ไม่ยึด ความคิดตนเองเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiprasit (2010) ผู้บริหารควรมุ่งเน้นและ ผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรด้วยการเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสำคัญ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศในที่ทำงานที่เอื้อต่อกระบวนการแห่งการสร้างสรรค์

6. ด้านการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้กระบวนการทำงานแบบมี ส่วนร่วม การสร้างทีมงานแนวใหม่และการเป็นผู้นำทีมที่มีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้เข้าไปมี ส่วนร่วมในกระบวนการสร้างนวัตกรรม ให้คำปรึกษา ส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการ สร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yimraksa (2022) พบว่า ผู้บริหารมี ความสามารถในการสร้างเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ในสถานศึกษา เข้าใจบุคคลและวัฒนธรรม ในสถานศึกษา มีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาองค์กรให้มุ่งสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา

การเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยา เขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในทุกขนาดของ สถานศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการสร้างนวัตกรรม มีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลง มีผลการ ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ทำให้สถานศึกษามีการบริหารงานและสร้างวิสัยทัศน์ที่มี เป้าหมายเดียวกัน รวมถึงการปฏิบัติงานตามแนวทางของเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน ส่งผลให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้การสร้างสรรค์นวัตกรรม และเกิดการพัฒนาผู้นำเชิง นวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับ Juntaranima (2021) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่สังกัดขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuanthong (2022) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ทำงาน ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

1. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ในการเพิ่มและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ควรได้รับการฝึกและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในข้อดังกล่าวเพื่อเพิ่มศักยภาพ และประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถานศึกษา

2. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง สร้างมิติใหม่ที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายการพัฒนา มุ่งเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษามีเป้าหมายในการคิดสร้างสรรค์ให้ชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารด้วยการสร้างแรงจูงใจให้แสดงศักยภาพของตนเอง จัดการฝึกการอบรมและการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้กับตนเองและบุคลากรเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคตอาจสามารถทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความยั่งยืน

2. งานวิจัยครั้งนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงในครั้งต่อไป ควรจะมีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อที่จะนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในองค์กรเพื่อที่จะนำพาวัฒนธรรมขององค์กรต่อไป

3. ควรศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ จากแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบให้เป็นแนวทางในการบริหารงานต่อไป

References

- Boonyanit, C. (2020). Technology and Innovation Leadership of School Administrators at Sukhothai Primary Education Service Area Office 2. Uttaradit: Uttaradit Rajabhat University.
- Chaemchoy, S. (2017). n̄əokhit choēng nawattakam samrap phubōrīhān sathan̄ sukṣānai satawat thī 21 [Concept of Innovation for school management in the 21st century]. *Journal of Education Naresuan University*. 14(2), 117-128.
- Chaiprasit, S. (2010). Ongkōṇ h̄əng nawattakam: thāng lūāk khōṅg phuprakōpkān yuk mai [An innovative organization: A new choice for modern entrepreneurs]. *Executive Journal*. 30(2), 60.

- Hanafee, Y. (2019). *nǣōthāng k̄n songsōm k̄nmī phāwa phū nam chōng nawattakam samrap khrū rōngriān sām khōk sangkat ‘ongk̄n bōrihān sō won ch̄angwat Pathum Thānī* [Guidelines for Promote Innovative Leadership of Teacher at Samkhok School Under the Pathum Thani Provincial Administration Organization]. **Journal of Educational Administration and Leadership**. 8(31), 332.
- Jantornnima, K. (2021). *phāwa phū nam læ nǣōthāng k̄nphatthanā phāwa phū nam chōng nawattakam khōng phūbōrihān rōngriān sangkat samnakngān khēt phūnthī k̄nsuksā prathom suksā Chaiyaphum khēt 2* [Leadership Studies and Innovative Leadership Development Approaches of School Administrators Under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2]. **Journal of Educational Administration and Leadership**. 10(39), 93.
- Nuanthong, P. (2022). *phāwa phū nam chōng nawattakam khōng phūbōrihān sathan suksā sangkat samnakngān khēt phūnthī k̄nsuksā prathom suksā Phatthalung khēt sōng* [Innovative Leadership of School Administrators under the Office of Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2]. **Hatyai National and International Conference**. 13, 1434.
- Office of the National Education Commission. (2010). **National Education Act B.E. 2542**. Bangkok: Office of the Prime Minister.
- Praphanphat, J. (2017). *k̄nsuksā phāwa phū nam chōng nawattakam khōng phūbōrihān sathan suksā tām khwāmkhithen khōng khrū sangkat samnakngān khēt phūnthī k̄nsuksā prathom suksā Pathum Thānī* [A Study of Innovative Leadership of School Administrators in the Opinions of the Teachers under the Supervision of Pathum Thani Primary Educational Service Area Office]. Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Rochvatanaboon, O. (2010). **Model of factors influencing innovative leader**. Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Srisa-ard, B. (2017). **Basic Research**. Bangkok: Suweeriyasan.
- Yimraksa, N. (2022). *phāwa phū nam chōng nawattakam khōng phūbōrihān sathan suksā nai sangkat samnakngān khēt phūnthī k̄nsuksā matthayommasuksā Prachuāp Khīrī Khan* [Innovative Leadership of School Administrators under the PrachuapKhirikhan secondary educational service area district office]. **Journal of Educational Innovation and Research**. 6(3), 880.